

KÚTTALAN UTAKON?

SZÖVEG: LELLEI LÁSZLÓ

1991-ben hazánkban alig több mint 1000 benzinkút működött. Kíváncsiak voltunk, hogyan változott azóta ez a szám, illetve jelenlegi elhelyezkedésük mennyire fedí le az ország úthálózati térképét. E kérdések azért is érdekesek, mert az elektromos autók elterjedésével valószínűleg hasonló sűrűsödési folyamat zajlik majd le az elektromos töltőpontok esetében is

Egy anekdota szerint az első „tanakolás” egy patikánál történt. Ennek valóságalapja nehezen ellenőrizhető, de tény, hogy az első autótulajdonosok üzemanyagigényét nem benzinkutak, hanem vegyesboltok igyekeztek kielégíteni. Magyarországon az első ben-

zinmotoros autót 1895-ben adták el, de az első töltőállomásra 1924-ig kellett várni. Ezután, ha nem is túl gyorsan, de elkezdődött a benzinkutak országos elterjedése. Az államosítás ezt a területet sem kerülte el, de az 1960-as évektől újra megjelentek a nemzetközi cégek által üzemeltetett töltőállomások. A rendszerváltás után pedig – az autók számának robbanásszerű növekedését követve – sorra nyíltak az új benzinkutak.

Erről az időszakról már fellelhető adat a Lechner Tudásközpont által működtetett Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerben (TeIR). Ér-

dekes megfigyelni, hogy 1991-ben még csak 1086 benzinkút működött az országban, ám 1996-ra már 2175. Azóta viszont nem változott számottevően a kutak száma: 2015-ben például 2146 töltőállomást tartottak nyilván. Mindebből egy intenzív felfutási időszakot követő stagnálás mutatható ki.

Megnézve a TeIR-ből szintén lekérdezhető személygépkocsi-adatok éves változását, nagyjából egyenletes bővülés tapasztalható. 1990 után a gépkocsik számának növekedése nyilván a benzinkutak számának emelkedését eredményezte, de fontos tényező volt a multinacionális cégek piacszerzése,

a nagy forgalmú csomópontok „elfoglalása” is (1991-ben 2 015 455 db, 2015-ben pedig 3 196 856 db személygépkocsit tartottak nyilván az országban). A stagnálás pedig azzal magyarázható, hogy az 1990-es évek második felére a töltőállomások már lefedték az országos úthálózatot. Ezután a kutak száma nem emelkedett tovább, a növekvő igényeket valószínűleg egy belső átalakulás, minőségi javulás és a benzinkutaknál lévő töltőpontok számának emelkedése szolgálta ki.

A jó lefedettséget bizonyítja a benzinkút-elérhetőségi térkép, vagyis az, hogy az úthálózat egy adott pontjától milyen messze található a legközelebbi benzinkút – közúton mérve. A töltőállomások pontos térképi ábrázolása és a távolságszámítás a TeIR-ben elérhető helyadatbázis felhasználásával készült, amely 2015-ben 1701 benzinkutat tartalmazott (nem szerepelnek benne a zárt területeken, például ipari parkokban elhelyezkedő, illetve a cég-hálózathoz nem tartozó benzinkutak). Az úthálózatból pedig csak az autóval járható, burkolt utakat vettük figyelembe.

Az elemzés alapján a benzinkút-lefedettség teljesnek mondható, hiszen az úthálózat több mint 75%-ától 8 km-en belül elérhető egy benzinkút, és több mint 97%-os azon útszakaszok aránya, ahol az üzemanyag-töltőállomás távolsága nem több 16 km-nél.

Érdekesképp megkerestük a magyar úthálózat azon pontját, ahonnan a legtöbbet kell benzinkútig autózunk: ez az Északi-középhegységben, a Gömör–Tornai-karszt területén fekvő Tornaszentjakab külterületén található, közel a szlovák határhoz. Amennyiben pont itt fogyna el az üzemanyagunk, úgy több mint 37 km-t kellene gyalogolnunk az első töltőállomásig.

Elméletileg ez a lefedettség a jóval kisebb hatótávolságú elektromos autók számára is elégséges. Az elektromos töltőpontok kiépítése már el is kezdődött, és érdekes lesz megfigyelni, hogy ez milyen módon alakítja majd át a jelenlegi benzinkúthálózatot.

A benzinkút-lefedettség teljesnek mondható, hiszen az úthálózat több mint 75%-ától 8 km-en belül elérhető egy benzinkút...

LELEI LÁSZLÓ
TÉRINFORMATIKAI
ADATBÁZISSZAKÉRTŐ,
A LECHNER TUDÁSKÖZPONT
MUNKATÁRSA

Jégkorszaki rejtvények

április 13-tól

a Magyar

Természettudományi

Múzeumban

Budapest, VIII. Ludovika tér 2-6.
www.mttm.hu

